МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені адмірала Макарова

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ ІМЕНІ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО
(повна назва підрозділу)

КАФЕДРА СПЕЦІАЛЬНОЇ ТА ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ
(повна назва кафедри)

ЗАТВЕРДЖЕНО
Проректор із науково-педагогічної роботи
_____ Сергій Слободян

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Program of the Discipline

Проєктивні методики в психології
PROJECTIVE METHODS IN PSYCHOLOGY

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

тип дисципліни вибіркова

мова викладання українська

Миколаїв – 2025

Робоча програма навчальної дисципліни «Проєктивні методики в психології» є варіативним компонентом підготовки фахівців усіх галузей знань усіх спеціальностей.

«30» вересня 2025 р. 15 с.

Розробник: *Середа Ірина Валеріївна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти.*

Проєкт робочої програми навчальної дисципліни «Проєктивні методики в психології» розглянуто на засіданні кафедри спеціальної та інклюзивної освіти
Протокол № 3 від « 01 » жовтня 2025 р.

Завідувач кафедри *Катерина Шапочка*

Проєкт робочої програми навчальної дисципліни «Проєктивні методики в психології» розглянуто Науково-методичною комісією Навчально-наукового педагогічного інституту імені В.О. Сухомлинського
Протокол № 1 від « 14 » жовтня 2025 р.

Голова *Людмила Хрящевська*

Проєкт робочої програми навчальної дисципліни «Проєктивні методики в психології» погоджено з навчальним відділом

Начальник відділу *Андрій Лабарткава*

Робочу програму навчальної дисципліни «Проєктивні методики в психології» затверджено Навчально-методичною радою НУК
Протокол № від « 29 » жовтня 2025 р.

Голова НМР НУК *Сергій Слободян*

© НУК, 2025
© Середа І.В., 2025

ЗМІСТ

Вступ 4
1. Опис навчальної дисципліни 5
2. Мета вивчення навчальної дисципліни 6
3. Передумови для вивчення дисципліни 6
4. Очікувані результати навчання 6
5. Програма навчальної дисципліни 6
6. Методи навчання. Засоби діагностики результатів навчання та методів їхнього демонстрування 11
7. Форми поточного та підсумкового контролю 11
8. Критерії оцінювання результатів навчання 15
9. Засоби навчання 15
10. Рекомендовані джерела інформації 16

ВСТУП

Анотація

Курс «Проєктивні методики в психології» належить до варіативних навчальних дисциплін психологічного циклу. Метою курсу є ознайомлення студентів з різними видами проєктивних методик та їх використанням у психології. Зокрема, формувння уявлень про сутність, класифікацію та зміст проєктивних методів; розкриття особливостей застосування різних проєктивних методик у психології; формування вмінь і навичок діагностики, профілактики і корекції порушень розвитку за допомогою використання проєктивних методик.

Ключові слова: проєкція, проєктивні методики, психодіагностика, оцінка стану психофізичного розвитку, психологічні особливості.

Summary

The course "Projective methods in psychology" belongs to the variable disciplines of the psychological cycle. The aim of the course is to acquaint students with different types of projective techniques and their use in psychology. In particular, the formation of ideas about the nature, classification and content of projective methods; disclosure of features of application of various projective techniques in psychology; formation of skills and abilities of diagnostics, prevention and correction of developmental disorders through the use of projective techniques.

Key words: projection, projective methods, psychodiagnostics, assessment of psychophysical development, psychological features.

1. Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, спеціальність (освітня програма), освітній рівень</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>денна форма навчання</td><td>заочна форма навчання</td></tr>
<tr><td>Кількість кредитів – 5</td><td rowspan="3">Усі галузі знань</td><td colspan="2">Вибіркова</td></tr>
<tr><td>Модулів – 1</td><td colspan="2">Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td>Змістових модулів – 5</td><td>3-й</td><td>3-й</td></tr>
<tr><td rowspan="9">Електронний адрес РПНД на сайті Університету

Індивідуальне науково-дослідне завдання
–

Загальна кількість годин –150</td><td rowspan="9">Усі спеціальності</td><td colspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td>2-й</td><td>2-й</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лекцій</td></tr>
<tr><td>30 год.</td><td>4 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Практичні, семінарські</td></tr>
<tr><td>30 год.</td><td>10 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лабораторні</td></tr>
<tr><td>0 год.</td><td>0 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Самостійна робота</td></tr>
<tr><td rowspan="6">Тижневих годин для денної форми навчання:
аудиторних – 6;

самостійної роботи студента – 4</td><td rowspan="6">Освітній рівень:
перший (бакалаврський)</td><td>90 год.</td><td>136 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Індивідуальні завдання: 0 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Вид контролю: залік</td></tr>
<tr><td colspan="2">Форма контролю: усна</td></tr>
</table>

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни «Проєктивні методики в психології» полягає в ознайомленні студентів з різними видами проєктивних методик та особливостями їх використання в психології.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумов для вивчення навчальної дисципліни «Проєктивні методики в психології» немає.

4. Очікувані результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни не передбачає формування та розвиток у студентів таких результатів навчання через належність дисципліни до категорії вибіркових.

Під час опанування матеріалами курсу студенти матимуть можливість оволодіти такими компетентностями:

1) знання сутності, класифікації та змісту проєктивних методів;
2) розуміння особливостей застосування різних проєктивних методик в психології;
3) володіння вміннями і навичками діагностики, профілактики і корекції порушень розвитку за допомогою використання проєктивних методик.

5. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Наука про використання проєктивних методик у психології

Змістовий модуль 1. Проєкція як психологічне явище

Тема 1. Проєкція як психологічне явище

1. Проєкція як психологічний процес.
2. Захисний механізм проєкції.
3. Дослідження проєкції і проєктивних методів у психології.

Література [1]; [2]; [3]; [11].

Змістовий модуль 2. Особливості психодіагностики

Тема 1. Загальні підходи до психодіагностики

1. Загальне уявлення про психодіагностику.
2. Професійно-етичні аспекти психодіагностики.
3. Обстеження та його основні цілі.
4. Методи психодіагностики.

Література [1]; [2]; [3]; [7].

Тема 2. Особливості психодіагностики дітей

1. Організація і принципи психодіагностики дітей.
2. Процедура проведення діагностичного обстеження дітей.
3. Протокол психологічного обстеження дитини.
4. Психологічне вивчення дітей з порушеннями розвитку.
5. Умови психологічного обстеження.

Література [1]; [2]; [3]; [7]; [8].

Змістовий модуль 3. Проєктивні методи психодіагностики

Тема 1. Проєктивні методи в психології: класифікація, особливості застосування

1. Основні положення проективної діагностики.
2. Класифікація проективних методик.
3. Особливості застосування. Переваги і недоліки проективних методів.

Література [1]; [2]; [3].

Тема 2. Проєктивні методики для обстеження дітей і дорослих

1. Особливості і закономірності психічного розвитку в дитинстві
2. Психічний розвиток дошкільника
3. Психічний розвиток молодшого школяра
4. Проективні методики для обстеження дітей дошкільного віку
5. Проективні методики для обстеження дітей шкільного віку
6. Проективні методики для роботи з дорослими, батьками

Література [1]; [2]; [3]; [5]; [7].

Змістовий модуль 4. Дослідження психічних процесів особистості проєктивними методами

Тема 1. Проєктивні методики дослідження особистості та психічних процесів

1. Проективні методики для внутрішньоособистісної діагностики.
2. Проективні методики для діагностики рівня розвитку психічних процесів.

Література [1]; [2]; [3].

Змістовий модуль 5. Діагностика міжособистісної взаємодії, тривожності та агресії

Тема 1. Проєктивні методики для діагностики міжособистісних стосунків

1. Психологічні основи міжособистісних стосунків.
2. Проективні методики для діагностики міжособистісних стосунків у родині («Малюнок сім'ї», «Кінетичний малюнок сім'ї», «Сім'я тварин», «Три дерева», «Методика Рене Жиля», «Річниця весілля батьків», «Малюнок пташиного гнізда», «Техніка незакінчених речень» та ін.).
3. Проективні соціометричні методики («Галявина», «Мій клас» та ін.).
4. Методики для виявлення ставлення дитини до інших людей («Два будиночки» та ін.).

Література [1]; [2]; [3].

Тема 2. Проєктивні методи діагностики тривожності, страхів та агресії

1. Методики діагностики тривожності і страхів (Методика для діагностики шкільної тривожності А.Прихожан, Методика на виявлення дитячих страхів О. Захарова і М. Панфілова та ін.)
2. Методики діагностики агресивності («Кактус», «Вулкан», тест руки Вагнера та ін.).

Література [1]; [2]; [3].

Тематичний план навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		лек	пр	лаб	с.р.		лек	пр	лаб	с.р.
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**7**	**8**	**9**	**10**	**11**	**12**
Модуль 1.										
Змістовий модуль 1. Проєкція як психологічне явище										
Тема 1. Проєкція як психологічне явище	30	6	6	–	18	30	0	2	–	28
Разом за змістовим модулем 1	30	6	6	–	18	30	0	2	–	28
Усього годин	30	6	6	–	18	30	0	2	–	28
Змістовий модуль 2. Особливості психодіагностики										
Тема 1. Загальні підходи до психодіагностики	15	3	4	–	8	15	0	0	–	15
Тема 2. Особливості психодіагностики дітей	15	3	2	–	10	15	0	2	–	13
Разом за змістовим модулем 2	30	6	6	–	18	30	2	2	–	28
Усього годин	30	6	6	–	18	30	2	2	–	28
Змістовий модуль 3. Проєктивні методи психодіагностики										
Тема 1. Проєктивні методи в психології: історія розвитку, особливості застосування	15	3	2	–	10	15	2	0	–	13
Тема 2. Проєктивні методики для обстеження дітей і дорослих	15	3	4	–	8	15	0	2	–	13
Разом за змістовим модулем 3	30	6	6	–	18	30	0	0	–	26
Усього годин	30	6	6	-	18	30	0	0	–	26
Змістовий модуль 4. Дослідження психічних процесів особистості проєктивними методами										
Тема 1. Проєктивні методики дослідження особистості та розвитку психічних процесів	30	6	6	–	18	30	2	2	–	26
Разом за змістовим модулем 4	30	6	6	–	18	30	2	2	–	26
Усього годин	30	6	6	–	18	30	2	2	–	26
Змістовий модуль 5. Діагностика міжособистісної взаємодії, тривожності та агресії										
Тема 1. Проєктивні методики для діагностики міжособистісних стосунків	15	3	2	–	10	15	0	0	–	15
Тема 2. Проєктивні методи діагностики тривожності, страхів та агресії	15	3	4	–	8	15	0	2	–	13
Разом за змістовим модулем 5	30	6	6	–	18	30	0	2	–	28
Усього годин	30	6	6	–	18	30	0	2	–	28

Разом за курсом	150	30	30	–	90	150	4	10	–	136

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Явище проєкції в психології	2	2
2	Дослідження проєкції в психології	2	0
3	Проєкція як захисний механізм і спосіб взаємодії	2	0
4	Загальні підходи до психодіагностики	2	2
5	Психодіагностика дорослих	2	0
6	Особливості діагностичного обстеження дітей	2	0
7	Проєктивні методи в психології: класифікація, особливості застосування	2	2
8	Проєктивні методики для обстеження дітей різного віку	2	0
9	Проєктивні методики у роботі з дорослими	2	0
10	Проєктивні методики дослідження особистості	2	2
11	Методики для визначення рівня розвитку психічних процесів	4	0
12	Проєктивні методики для діагностики міжособистісних стосунків	2	0
13	Проєктивні методи в роботі з тривожністю і страхами	2	0
14	Проєктивні методи в роботі з агресією	2	2
	Разом	30	10

Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної форми навчання:

- підготовка до семінарських занять – ***2-4 год. / 1 заняття***;
- підготовка до контрольних заходів – ***20-40 год. / 1 захід***
- підготовка проектних завдань - ***3–5 год. / 1 проєкт.***

Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Підготовка до практичних робіт	30	30
2	Підготовка до контрольних заходів	15	36
3	Виконання проєктних завдань*	45	70
	Разом	90	136

6. Методи навчання. Засоби діагностики результатів навчання та методів їхнього демонстрування

Методи навчання:

1) на лекційних заняттях:
– лекція;
– пояснення;
– дискусія;
– диспут;
– ілюстрування;
– демонстрація;
– відеометод;
– майстер-клас
2) на семінарських заняттях:
– практична робота;
– фронтальне опитування;
– частково-пошуковий метод;
– спостереження.

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- усні відповіді (семінарські заняття);
- проєктні (самостійні) роботи;
- контрольна робота.

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Досягнення студента оцінюються за 100-бальною системою Університету.

Підсумкова оцінка навчального курсу містить оцінки з поточного контролю та оцінки підсумкового контролю. В кожного компонента своя частка в загальній системі оцінок, де студент може набрати від 60 балів до 100 балів. Під компонентом проміжних оцінок розуміються поточні оцінки протягом семестру.

Підсумкова оцінка навчального курсу є сумою проміжних оцінок (усна відповідь, проектні (самостійні роботи), реферат, контрольна робота (максимально 85 балів) й оцінки за контрольну роботу (максимально 15 балів).

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на заняттях та набутих практичних навичок під час виконання завдань практичних і проєктних самостійних робіт, а також презентації результатів виконаних завдань та досліджень.

Зарахування кредитів навчального курсу можливо тільки лише досягнення результатів, запланованих РПНД, що виражається в одній із позитивних оцінок, передбачених чинним законодавством.

7. Форми контролю результатів навчальної діяльності студентів та їхнє оцінювання

Усні відповіді на семінарських заняттях	**Критерії оцінювання**
5	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, містить аргументовані висновки з доречним ілюстративним

	матеріалом, може підкріплюватися коректними цитуваннями думок / поглядів учених.
4	Відповідь в цілому правильна, доволі повна, логічна; допущені несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу.
3	Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована з використанням неправильної / некоректної термінології.
2	Відповідь частково правильна, містить неточності, проте не містить жодних аргументів та ілюстративного матеріалу.
0	Студент не дає відповіді чи його відповідь містить значну кількість суттєвих помилок, не обґрунтована.
	Максимальна оцінка студента за цей компонент програми 25 балів (5 відповідей по 5 бали ДФН, 2 відповіді по 5 бали ЗФН).

Самостійна (проєктна) робота	**Критерії оцінювання**
10	Студент правильно виконує завдання в установлений термін, презентує аналітику різних наукових джерел, підбирає доречний ілюстративний матеріал, здійснює коректні та доцільні цитування, а також грамотно проводить експеримент і на високому рівні здійснює обробку його результатів.
8	Студент правильно виконує завдання в установлений термін, презентує аналітику різних наукових джерел, допускається незначних помилок у добірці ілюстративного матеріалу, здійснює коректні та доцільні цитування, в експериментальних роботах містяться незначні недоліки в обробці їхніх результатів.
6	Студент виконує роботу з порушенням установленого часу для цього виду роботи; дає в цілому правильну відповідь, але поверхнево чи з певними неточностями, подає недоцільні цитування та недоречні ілюстрації, а також виконує експериментальні роботи не на різнотипних мовленнєвих матеріалах та з недостатньою кількістю респондентів.
3	Студент виконує роботу з порушенням установленого часу для цього виду роботи; дає в цілому правильну відповідь, але не презентує аналітику різних наукових джерел, не підбирає доречний ілюстративний матеріал, не наводить коректні та доцільні цитування, проводить експерименти, проте не презентує обробку його результатів та не демонструє вміння робити висновки.
1	Студент виконує роботу з методичної допомоги викладача на кожному етапі проведення експериментів.
0	Студент не виконує роботи.
	Максимальна оцінка студента за цей компонент програми 50 балів (10 робіт по 5 балів ДФН, ЗФН).

Контрольна робота	**Критерії оцінювання**
ДФН 25-23 ЗФН 40-36	Робота виконана без змістових помилок (завдання I, II та III рівнів складності), містить точні відповіді на питання теоретичного характеру, правильно ідентифікує технологію і правильно виявляє брехню в тексті. Бал знижується в разі наявності орфографічних та пунктуаційних помилок.
ДФН	Робота представлена з повними та правильними відповідями всіх рівнів

22-20 ЗФН 35-30	складності, студент правильно ідентифікує технологію профайлінгу і правильно структурує хід виявлення брехні в тексті, проте допускається помилок шляхом упущення кількох відповідних маркерів. Бал знижується в разі наявності орфографічних і пунктуаційних помилок.
ДФН 19-16 ЗФН 29-25	Робота виконана з огріхами в описі технології профайлінгу, проте безпомилково виконано завдання I та II рівнів складності. В такій роботі завдання щодо детекції брехні в тексті виконано неправильно. Бал знижується в разі наявності орфографічних і пунктуаційних помилок.
ДФН 15-10 ЗФН 24-15	Робота виконана з неточностями у формулюванні дефініцій термінів (II рівень складності) та значними огріхами в описі технології профайлінгу (III рівень складності). Завдання щодо детекції брехні тексті виконано неправильно або не виконано взагалі. Бал знижується в разі наявності орфографічних і пунктуаційних помилок.
ДФН 9–5 ЗФН 14-5	Робота містить значну кількість помилок у завданнях усіх рівнів складності або незначну кількість помилок у завданнях I та II рівнів складності та відсутності виконання завдань III рівня. Бал знижується в разі наявності орфографічних і пунктуаційних помилок.
0	Робота не виконувалася.
	Максимальна оцінка студента за цей компонент програми 25 балів для ДФН, 40 бали для ЗФН

Форма контролю	**Максимальна кількість балів**	
	Денна форма	**Заочна форма**
Практичні заняття	15х2 бали = 30 балів	5х4 бали = 20 балів
Самостійна (проєктна) робота	15х3 бали = 45 балів	15х3 бали = 45 балів
Контрольна (письмова) робота	1х25 балів= 25 балів	1х35 бали = 35 бали
Всього	**100**	**100**

8. Критерії оцінювання результатів навчання

		Денне відділення		Заочне відділення	
		Вид роботи	Кількість балів	Вид роботи	Кількість балів
ЗМ 1	Т1	Відповідь на семінарському занятті	2		
		Самостійна (проєктна) робота	3	Самостійна (проєктна) робота	3
	Т2	Відповідь на семінарському занятті	4	Відповідь на семінарському занятті	4
		Самостійна (проєктна) робота	6	Самостійна (проєктна) робота	6
ЗМ 2	Т1	Відповідь на семінарському занятті	4		
		Самостійна (проєктна) робота	6	Самостійна (проєктна) робота	3
	Т2	Відповідь на семінарському занятті	2	Відповідь на семінарському занятті	4
		Самостійна (проєктна) робота	3	Самостійна (проєктна) робота	6
ЗМ 3	Т1	Відповідь на семінарському занятті	2		
		Самостійна (проєктна) робота	3	Самостійна (проєктна) робота	3
	Т2	Відповідь на семінарському занятті	4	Відповідь на семінарському занятті	4
		Самостійна (проєктна) робота	6	Самостійна (проєктна) робота	6
ЗМ 4	Т1	Відповідь на семінарському занятті	4		
		Самостійна (проєктна) робота	6	Самостійна (проєктна) робота	3
	Т2	Відповідь на семінарському занятті	2	Відповідь на семінарському занятті	4
		Самостійна (проєктна) робота	3	Самостійна (проєктна) робота	6
ЗМ 5	Т1	Відповідь на семінарському занятті	2		
		Самостійна (проєктна) робота	3	Самостійна (проєктна) робота	3

	Т2	Відповідь на семінарському занятті	4	Відповідь на семінарському занятті	4
		Самостійна (проєктна) робота	6	Самостійна (проєктна) робота	6
Контрольна робота			25	Контрольна робота	35
Підсумковий контроль		Залік		Залік	
Сума			100		100

9. Засоби навчання

Наочним матеріалом для лекційних занять послужать передусім мультимедійні засоби (комп'ютерні презентації); відеоматеріали (навчальні кінофільми, а також інтерв'ю, виступи тощо як фактографічний матеріал).

На практичних заняттях прислужиться бібліотечних фонд Університету та електронні репозитарії світу.

Під час виконання завдань самостійної роботи доцільним стане використання бібліотечного фонду та енциклопедій, словників, довідників.

10. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Карпенко, Н. В. Діагностика психічного розвитку дитини в роботі педагога (вчителя, вихователя) [Текст]: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Н. В. Карпенко. – 3-тє вид. – К.: Каравела, 2015. – 248 с.
2. Литвиненко, І. С. Проективні малюнкові методики [Текст]: методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / І. С. Литвиненко, Д. В. Прасол. – Миколаїв : Арнекс, 2015. – 160 с.
3. Середа І. В., Карсканова С. В., Стельмах Н. В. Проєктивні методики у спеціальній психології: Методичні рекомендації для самостійної роботи студентів з вивчення курсу за змішаною формою навчання/ І. В. Середа. Миколаїв: Іліон, 2024. – 179 с.

Допоміжна

1. Дудкевич Т. Загальна психологія. Загальна психологія. К. : Центр навчальної літератури, 2019. 388 с.
2. Дудкевич Т.В. Дитяча психологія [Текст] : Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Т. В. Дуткевич. К. : Центр учбової літератури, 2012. 424 с.
3. Інструменти діагностики // Дитячий психолог. Перший український сайт для батьків [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://dytpsyholog.com/2015/02/14/
4. Кутішенко В.П. Вікова та педагогічна психологія. К. : Центр навчальної літератури, 2005. 128 с.
5. Ліфарєва Н.В. Психологія особистості. К. : Центр навчальної літератури, 2003. 240 с.
6. Луценко Юрій Набір сюжетних карток «Troubles-Bubbles» «Проблеми-бульбашки». Методичні рекомендації, «Техніки та технології», Київ, 2018.
7. Москальова А.С. Методи психодіагностики в навчально-виховному процесі: Навчальний посібник для слухачів курсів підвищення кваліфікації системи післядипломної педагогічної освіти /А.С. Москальова, М.В. Москальов. Київ, 2014. 360 с. Електронний ресурс. Режим доступу: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/7621/

8. Палій А.А. Методи діагностики психічного розвитку у дітей. Івано-Франківськ, 2013. 430 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://194.44.152.155/elib/local/862.pdf
9. Підготовка психолога-практика до використання малюнку в діагностико-корекційному процесі (психодинамічний підхід) : навчальний посібник / уклад. Н. В. Гриньова. Умань : Візаві, 2014.174 с.
10. Психологічна допомога при розладах психічного розвитку [Текст] // Патопсихологія: Навчальний посібник для вищих навчальних закладів / І.А.Мартинюк. – К., 2008. – С. 105-150.
11. Психологічна проєкція [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/
12. Розов В.І. Адаптивні антистресові психотехнології [Текст]: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / В. І. Розов. – К.: Кондор, 2005. – 278с. – (В опр.).
13. Соловйова О.П. Причини виникнення адиктивної поведінки в підлітковому віці та основні напрямки психокорекційної роботи із залежними підлітками [Текст] / О. П. Соловйова // Практична психологія та соціальна робота. – 2013. – № 4. – С. 28-32.
14. Терлецька Л. Шкільна психодіагностика // Психолог.- 2012, №32-35.- 84 с.
15. Хозраткулова І.А. Дослідження емоційної сфери дитини з особливими потребами в умовах пісочної психотерапії [Текст] / І. А. Хозраткулова // Актуальні проблеми психології: Збірник наукових праць Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України. – К.; Миколаїв, 2009. – Т. 7: Екологічна психологія, Вип. 18: Психологія освітнього простору. – С. 418-423.

Інформаційні ресурси в інтернет

1. Національна бібліотека України ім. В. Вернадського http://www.nbuv.gov.ua/
2. Сайт Міністерства освіти та науки України http://www.mon.gov.ua/
3. Сайт Національної академії педагогічних наук України http://naps.gov.ua/